

SMERNICE ZA UČITELJE

MODUL 6 – IGRA VLOG O EVROPSKEM PARLAMENTU

V tej igri se bodo učenci postavili v vlogo poslancev Evropskega parlamenta. Za uro ali dve bo učilnica postala Evropski parlament, učenci pa bodo razpravljali o tem, kako bi se lotili aktualnih tem v EU, kot so segrevanje planeta, predpisi o kajenju in vojska EU.

Med igro vlog bodo učenci izpopolnili svoje demokratične veščine, kot so kritično razmišljanje, razpravljanje in sklepanje kompromisov.

Najprej **učenci v manjših skupinah** – parlamentarnih odborih – obravnavajo zakonodajni predlog Evropske komisije. Uporabljajo namizno igro s tematskimi karticami. Pri spreminjanju zakonodajnega predloga morajo upoštevati različna stališča Sveta Evropske unije in drugih akterjev. Izbirajo lahko med 5 temami različne težavnosti.

Sledi **plenarna razprava** v razredu, med katero skupine predstavijo spremenjene zakone. Razred nato glasuje.

Na koncu je treba igro vlog temeljito **razčleniti in oceniti** ter opozoriti na podobnosti in razlike med vajo v razredu in resničnostjo.

METODOLOGIJA	TRAJANJE	PRIPOMOČKI
Igra vlog: delo v parlamentarnih odborih	25 minut	<ul style="list-style-type: none">– <u>igralna tabla</u> za vsako skupino– <u>delovni list</u> za vsako skupino– <u>tematske kartice</u> za vsako skupino. Karte je treba natisniti enostransko in izrezati.– <u>tematski zakonodajni predlog Evropske komisije</u> za vsako skupino
Igra vlog: plenarna razprava in glasovanje	10 minut na temo	<ul style="list-style-type: none">– tabla/listna tabla in kreda ali flomaster– <u>izpolnjen delovni list za vsako skupino</u>
Razčlenitev in ocena	od 15 minut do 1 ure	<ul style="list-style-type: none">– računalnik + projektor– predstavitev iz modula 6

Izjava o omejitvi odgovornosti

Ne oblika ne vsebina te vaje ne predstavljata popolne in natančne stvarnosti niti ne odražata dejanskih stališč Evropskega parlamenta, Evropske komisije, Sveta Evropske unije ali lobističnih skupin. Ta simulacijska vaja je namenjena zgolj izobraževanju, kar je edina dejanska podlaga za odločitve.

NAMEN TER ZNANJA IN SPRETNOSTI

ODNOS

- Učenci razvijejo splošen kritični odnos: ustvarijo si mnenje o aktualnih temah EU.

ZNANJE

- Učenci poznajo in razumejo postopek odločanja v EU (njegovo poenostavljeno različico).
- Učenci razumejo, kakšno vlogo ima Evropski parlament v tem postopku.
- Učenci vedo, da se Evropski parlament ukvarja s konkretnimi temami, ki vplivajo na njihovo vsakodnevno življenje.
- Učenci vedo več o temah, o katerih je tekla razprava.

VEŠČINE

- Učenci med vajo razvijejo svoje demokratične veščine: naučijo se poslušati mnenje drugih, oblikovati svoje mnenje, se posvetovati z drugimi in sprejemati kompromise.
- Učenci se naučijo predstaviti lasten predlog in govoriti pred skupino.

KORAK ZA KORAKOM

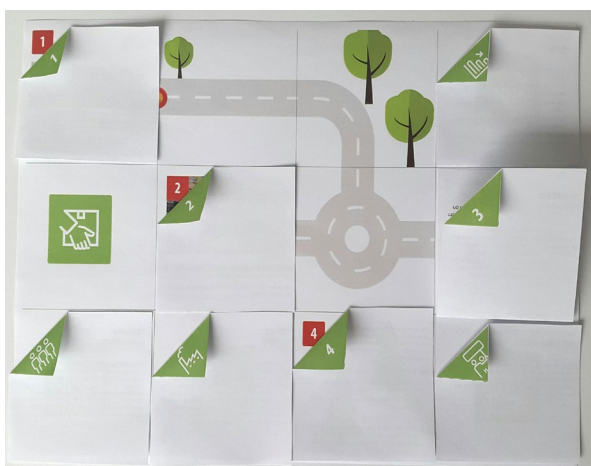
1. IGRA VLOG: DELO V PARLAMENTARNIH ODBORIH

UČNO OKOLJE

Razred je razdeljen v skupine po 4 ali 5 učencev. Vsaki skupini se dodeli tema, ki jo bo obravnavala. Vsaka skupina sedi za mizo, na kateri je vse gradivo. Če je le mogoče, učitelj mize pripravi že vnaprej.

Vsaka skupina dobi tematski zakonodajni predlog Evropske komisije. Na mizi ima tudi delovni list (enak za vse teme), igralno tablo (enaka za vse teme) in kartice o izbrani temi. Kartice so na igralno tablo položene z licem navzdol, robovi s številkami ali simboli pa so zapognjeni.

Pripravljena igra je videti takole:

Opomba: zgornja slika prikazuje temo kajenja. Ta tema ima v nizu manj kartic od nekaterih drugih tem. Srednji kvadrat v levem stolpcu zato ni pokrit. Pri nekaterih temah je tudi za ta kvadrat na voljo kartica.

POTEK

Učitelj učencem na kratko pojasni, da so zdaj poslanci Evropskega parlamenta in da bodo oblikovali svoj zakon. Pove jim tudi, da bodo morali svoj zakon predstaviti sošolcem in da bodo ti o njem glasovali. Preden učitelj pojasni potek igre, najprej izbere teme, ki jih bodo učenci obravnavali.

Nato na kratko pojasni, da je igralna tabla poenostavljena različica postopka odločanja v EU: Evropska komisija je institucija, ki postopek začne, ko pripravi zakonodajne predloge. Te predloge nato obravnavata Evropski parlament in Svet Evropske unije, ki si delita zakonodajno pristojnost.

Vsaka skupina dela neodvisno po navodilih in rokih na delovnem listu in karticah. Začne s kartico številka 1. En učenec iz skupine kartico obrne in naglas prebere, kaj je na njej napisano. Skupina nato opravi naloge s kartice. Nadaljujejo s kartico št. 2 ter nato s karticama št. 3 in 4. Opombe zapisujejo na delovni list.

Kartice vsebujejo nalogo ali dodatne informacije, ki so predstavljene kot stališče Sveta Evropske unije, lobističnih skupin ali drugih akterjev. Učenci korak za korakom oblikujejo svoj „evropski zakon“. Na koncu pripravijo predstavitev tega zakona za sošolce.

VSEBINA

Zakonodajni predlogi in tematske kartice so v dokumentu s pripomočki za igro za ta modul. Igro vlog je mogoče igrati s petimi različnimi temami. Zakonodajni predlogi Evropske komisije, spremembe, ki jih zahteva Svet Evropske unije, in informacije drugih sodelujočih so izbrani tako, da bi bila razprava med učenci čim bolj živahna. So izmišljeni in služijo le v izobraževalne namene. Pomembno je, da učitelj po koncu vaje pojasni, kakšna je resnična situacija.

Pet tem je razvrščenih po težavnosti, od lahke do bolj kompleksnih:

1. Kajenje v EU
2. Vojska EU?
3. EU in segrevanje planeta
4. Evropska demokracija
5. Begunci v Evropi

NEKAJ NAMIGOV

- Sprehajajte se med skupinami in jim pomagajte, če ne vedo, kako naprej.
- Najbolje bi bilo, če bi vsaka skupina obravnavala drugo temo, da bo lahko razredu predstavila drugačen zakon. Učitelj se lahko tudi odloči, da bodo imele vse skupine isto temo, ali pa eno temo dodeli dvema skupinama itd.

2. IGRA VLOG: PLENARNA RAZPRAVA IN GLASOVANJE

UČNO OKOLJE

Učenci še naprej sedijo v svojih tematskih odborih. V sprednjem delu učilnice naj bo na tabli naslednja razpredelnica:

TEMA	GLASOVI ZA	GLASOVI PROTI	VZDRŽANI GLASOVI
npr. kajenje			
npr. begunci			

Učitelj v prvi stolpec vpiše teme, ki jih bo razred obravnaval.

POTEK

Vsaka tematska skupina ima na voljo največ 2 minuti, da prestavi svoj predlog. Pri tem uporabi izpolnjen delovni list. Nato imajo drugi učenci nekaj časa, da postavijo vprašanja. Učitelj zatem takoj začne glasovanje. Učenci glasujejo z **dvigom roke**. Glasujejo lahko tudi učenci iz tematskega odbora, ki je predlog predstavil. Učitelj reče:

- „Kdor se strinja s tem predlogom, naj dvigne roko.“ Število glasov zapiše v stolpec „Glasovi za“ pri obravnavani temi.
- „Kdor se ne strinja s tem predlogom, naj dvigne roko.“ Število glasov zapiše v stolpec „Glasovi proti“ pri obravnavani temi.
- „Kdor se vzdrži glasovanja, naj dvigne roko.“ Število glasov zapiše v stolpec „Vzdržani glasovi“ pri obravnavani temi.

Po glasovanju učitelj ugotovi, ali je večina glasovala za predlog ali proti njemu.

Večina je dosežena, če za predlog ali proti njemu glasuje polovica učencev + 1. Vzdržani glasovi se ne štejejo. Če je izid glasovanja neodločen, učitelj predlaga odlog glasovanja. O predlogu tako še ni odločeno.

Ta postopek se ponovi za vsak zakon.

NEKAJ NAMIGOV

- Čas, potreben za vajo, je odvisen od števila skupin v razredu.
- Manjše ko so skupine, bolj bo vsak posameznik udeležen. Pri odločanju o številu skupin v razredu upoštevajte potreben čas in osebno udeleženo učencev.

3. RAZČLENITEV IN OCENA

UČNO OKOLJE

Učitelj z uporabo predstavitve v tem modulu razpravlja o podobnostih in razlikah med vajo in resničnostjo. Učenci lahko še naprej sedijo v manjših skupinah ali sedejo na svoja običajna mesta.

POTEK

Najprej jih učitelj vpraša, kakšne so bile njihove **izkušnje**: „Kako je bilo v vlogi poslanca Evropskega parlamenta?“ Mogoča odgovora sta, da se jim je bilo težko odločati zaradi številnih vpletenih interesov ali da jim je bilo všeč, ker so lahko sprejemali odločitve. Učence vprašajte, kdo ima podobne ali nasprotno izkušnje: npr.: „Kdo se je še tako počutil? Kdo se ne strinja?“

Po tem uvodu učitelj **vajo oceni**. Pojasni, zakaj se igra vlog v razredu razlikuje od resničnosti, tako po obliki kot vsebini. Hkrati seveda obstajajo številne podobnosti. Te razlike in podobnosti so v predstavitvi prikazane v razpredelnici (glejte sliko).

EVALUATION OF THE ROLE PLAY

	SIMILARITIES	DIFFERENCES
FORM		
CONTENT		

Prvo vprašanje za učence je lahko naslednje: „Kateri vidiki vaje so bili po vašem mnenju podobni resničnosti po obliki ali vsebini?“ Nato učitelj **podobnosti** pokaže in pojasni ob predstavitvi, učenci pa sodelujejo.

Drugo vprašanje je: „Kaj je po vašem mnenju v resničnosti drugačno?“ Učitelj nato z učenci razpravlja o glavnih **razlikah**, pri tem pa uporabi predstavitvev.

Na koncu učitelj **predstavi resnične okoliščine tem, ki so bile obravnavane** v razredu. To je zelo pomembno, da si bodo učenci ustvarili pravilno podobo dejanskega stanja.

VSEBINA

1. Podobnosti in razlike glede na resničnost

	PODOBNOСТИ	RAZLIKE
OBRAZEC	<p>Tematski odbori v Evropskem parlamentu. Evropski parlament obravnava zelo raznolike teme, zato se poslanci specializirajo samo za eno ali dve področji. Evropski parlament ima približno 20 stalnih in nekaj priložnostnih tematskih odborov. V njih se poslanci najprej seznanijo s temo in o njej razpravljajo, nato pa jo predstavijo drugim poslancem.</p> <p>Interesne skupine. Na poslance se pogosto obračajo različne interesne skupine.</p> <p>Glasovanje z dvigovanjem rok. V parlamentu se o predlogih pogosto glasuje z dvigovanjem rok, ker je to na splošno najhitreje. Poslanci včasih glasujejo elektronsko (= individualno glasovanje), na primer, kadar so močno razdeljeni in rezultat glasovanja ni jasen na prvi pogled. Za elektronsko glasovanje lahko (vnaprej) zaprosi tudi politična skupina, končno glasovanje o poročilu pa je prav tako običajno elektronsko. Državljeni lahko spremljajo, kateri poslanci so glasovali za oziroma proti ali so se glasovanja vzdržali.</p> <p>Večinsko glasovanje. Tudi v Evropskem parlamentu je večina dosežena, če predlog dobi vsaj en glas več kot polovico oddanih glasov.</p>	<p>Več političnih skupin. Med vajo učenci niso bili razdeljeni v politične stranke. V resnici je v Evropskem parlamentu trenutno sedem političnih skupin. Poslanci na plenarnem zasedanju sedijo skupaj po političnih skupinah od leve proti desni. Vsako skupino vodi predsednik.</p> <p>Deljene zakonodajne pristojnosti. Pri tej vaji bi lahko dobili občutek, da ima v EU zakonodajno pristojnost le Evropski parlament in da torej sprejema vse odločitve. Toda Parlament ima dejansko deljene pristojnosti s Svetom Evropske unije.</p> <p>Bolj zapleteno</p> <ul style="list-style-type: none"> – V vaji je sodelovalo le nekaj učencev. V Evropskem parlamentu razpravlja in glasuje do 751 poslancev. – Vaja v razredu je potekala v enem jeziku. V Evropskem parlamentu lahko vsak govori katerega koli od 24 uradnih jezikov. Vse se nato prevede v 24 uradnih jezikov EU.
VSEBINA	<p>Argumenti. Argumenti, navedeni med vajo, so podobni argumentom iz evropskih razprav.</p>	<p>Bolj zapleteno</p> <ul style="list-style-type: none"> – Teme so pogosto bolj tehnične. Obravnavana tema bi bila lahko na primer velikost lukenj v ribiških mrežah. Pri tem so potrebne razne znanstvene raziskave o vrstah rib, ki jih je mogoče ujeti s posamezno vrsto mreže, itd. – Zakonodajni predlogi, o katerih glasuje Evropski parlament, so veliko podrobnejši. Razpravlja se o vsaki podrobnosti, ki jo je mogoče po potrebi prilagoditi.
	<p>Pri eni zadevi pa je mogoče najti tako podobnosti kot tudi razlike – pri temah.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Štejemo lahko, da so si teme podobne, ker gre za teme, ki jih obravnava ali jih je obravnaval Evropski parlament. – Teme se med seboj tudi razlikujejo, ker se predlogi in stališča Evropske komisije, Evropskega parlamenta in Sveta Evropske unije v resnici razlikujejo. 	

2. Trenutno stanje pri obravnavi tem

1. KAJENJE V EU

Da bi Evropska unija mlade odvrnila od kajenja, glavno pozornost namenja preprečevanju (da ljudje ne začnejo kaditi) in odvrčanju (da kadi čim manj ljudi in da prenehajo kaditi).

Zato mora biti v skladu z evropskimi pravili vsaka škatlica cigaret, ki je naprodaj v EU, opremljena s sestavljenim zdravstvenim opozorilom (fotografijo, besedilnim opozorilom in informacijami o službah za opuščanje kajenja) v uradnem jeziku držav članic EU, v katerih se prodajajo. EU tako kupca obvešča o nevarnostih kajenja.

Omejilo se je tudi oglaševanje tobačnih izdelkov: prepovedane so kampanje, ki spodbujajo kajenje.

Poleg tega, da je EU določila pravila glede prodaje in oglaševanja tobačnih izdelkov, priporoča državam članicam, naj prepovejo kajenje v vladnih poslopih ter na javnih in drugih mestih. Vendar se nazadnje države same odločijo, ali bodo neko priporočilo upoštevale ali ne.

EU je leta 2014 potrdila strožja pravila o tobačnih izdelkih, ki so začela veljati leta 2016:

- Prodaja cigaret z značilno aromo, kot je mentol, je zdaj prepovedana.
- Opozorila na cigaretnih škatlicah morajo pokrivati vsaj 65 % površine škatlice, pri čemer je za vsako državo vnaprej pripravljena vrsta sestavljenih zdravstvenih opozoril.
- Količina nikotina v elektronskih cigaretah je omejena.

V prvotnem zakonodajnem predlogu so bile predlagane standardizirane – nevtralne – škatlice, vendar se institucije EU o tem niso mogle dogovoriti. Neuspešen je bil tudi predlog, naj se v vsej EU najnižja starost za nakup tobačnih izdelkov zviša na 18 let.

Vseeno se lahko posamezne države članice odločijo, da bodo uvedle strožja pravila: v Franciji so na primer standardizirane škatlice obvezne od januarja 2017, na Irskem pa od oktobra 2018. Cene tobaka se med državami razlikujejo. Država članica EU, kjer je mogoče kupiti najcenejšo škatlico cigaret, je Bolgarija, saj je treba tam zanjo odšteti približno 2,60 EUR. Cigarete so najdražje na Irskem, kjer škatlica stane več kot 10 EUR.

Več o tej temi najdete na naslovu https://ec.europa.eu/health/tobacco/overview_sl.

2. VOJSKA EU?

Kljub načrtom za evropsko obrambno skupnost iz leta 1952 Evropska unija nima lastne vojske. Vsaka država članica na tem področju odloča samostojno in ima svojo vojsko.

Kljub temu se je sodelovanje v zunanjih zadevah in obrambi poglobilo, zlasti z globalno strategijo EU za zunanjo in varnostno politiko iz leta 2016. Države članice Evropske unije poglobljajo obrambno sodelovanje in usklajujejo obrambne izdatke in naložbe v pobudah, kot je stalno strukturno sodelovanje (Permanent Structured Cooperation, PESCO).

Izvajajo se tudičasne misije EU, ki so namenjene ohranjanju miru in preprečevanju sporov zunaj EU ter mednarodni varnosti. Enote sodelujejo v dveh vrstah misij:

- civilnih misijah (npr. usposabljanje policijskih sil) in
- vojaških operacijah (npr. ukrepi proti piratstvu).

Evropski svet odloča o vsaki začasni misiji posebej. Države lahko sodelujejo prostovoljno. EU je izvedla že približno 34 civilnih vojaških operacij. Znana primera sta obnova po cunamiju v Acehu (Indonezija) in boj proti piratstvu na Afriškem rogu.

Pomembno je vedeti, da posredovanja EU potekajo v skladu s smernicami **Organizacije združenih narodov** (OZN) in v tesnem sodelovanju z zvezo **NATO** (Severnoatlantskim zavezništvom).

Uporabne povezave:

- Več o tej temi lahko najdete na naslovih https://eeas.europa.eu/topics/security-defence-crisis-response_en in www.europarl.europa.eu/factsheets/sl/sheet/159/common-security-and-defence-policy
- Številčni podatki o svetovnih odhodkih za vojsko in trgovini z orožjem so na voljo na naslovu https://ec.europa.eu/knowledge4policy/foresight/topic/changing-security-paradigm/world-military-expenditure_en

3. EU IN SEGREVANJE PLANETA

EU se proti podnebnim spremembam bori s konkretnimi politikami. Določila je podnebne in energijske cilje za leto 2030, npr. delež energije iz obnovljivih virov mora doseči vsaj 32 %, emisije toplogrednih plinov pa se morajo zmanjšati za najmanj 40 %. Evropska komisija je leta 2020 predstavila evropski zeleni dogovor, ki ima še bolj ambiciozne cilje, na primer, da bi Evropa do leta 2050 postala prva podnebno nevtralna celina na svetu.

Ker so posledice segrevanja planeta že opazne, je Evropska komisija objavila tudi strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam.

EU je imela leta 2015 pomembno vlogo v svetovnih pogajanjih o Pariškem sporazumu, pravno zavezujoči mednarodni pogodbi o ukrepih proti segrevanju planeta. Ratificirala ga je oktobra 2016. Z njim so se države zavezale, da bodo segrevanje ohranile pod mejo 2 °C ali še raje pod 1,5 °C. Pariški sporazum je začel veljati novembra 2016.

Uporabne povezave:

- Več o tej temi lahko najdete na naslovih https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action_sl in www.europarl.europa.eu/factsheets/sl/sheet/72/combating-climate-change.
- Infografika z izpusti toplogrednih plinov po državah in sektorjih je na voljo na naslovu www.europarl.europa.eu/news/sl/headlines/society/20180301STO98928/podnebne-spremembe-izpusti-toplogrednih-plinov-v-eu.

4. EVROPSKA DEMOKRACIJA

Evropski državljani od leta 1979 vsakih pet let neposredno izvolijo novo zasedbo Evropskega parlamenta. Skupna pravila EU določajo, da mora biti glasovanje tajno, volitve pa neposredne in splošne (vsak odrasel državljan ima en glas). Temeljiti morajo tudi na sorazmernem številu predstavnikov. Poleg teh splošnih pravil o volitvah države članice uporabljajo svoje predpise, ki se precej razlikujejo. Državljan lahko volijo samo kandidate iz svoje države ali regionalnih okrajev. Države članice same določijo, ali je udeležba na volitvah urejena kot pravica ali kot obveznost.

Več o evropskem volilnem sistemu najdete na naslovu www.europarl.europa.eu/factsheets/sl/sheet/21/the-european-parliament-electoral-procedures.

Sprejetih je bilo že več pobud za večjo udeležbo državljanov v evropski politiki in za bolj demokratično EU:

- evropska državljanska pobuda, uvedena leta 2012: državljani lahko s pobudo, ki jo podpiše vsaj milijon Evropejcev iz najmanj sedmih držav članic EU, pozovejo Evropsko komisijo, naj pripravi zakonodajni predlog;
- [konferenca o prihodnosti Evrope](#), napovedana leta 2019: to bo javni forum za razpravo z državljani o številnih ključnih prednostnih temah in izzivih za Evropsko unijo. Načeloma naj bi potekala od leta 2020 do 2022;
- na voljo so še številni drugi participativni instrumenti, na primer [evropski varuh človekovih pravic](#), [javni posveti](#) (strokovnjaki na določenih področjih), [pravica do peticije](#) in [državljski dialogi](#).

5. BEGUNCIV EU

Vsaka država EU ima svojo azilno politiko, toda skupni evropski azilni sistem določa **skupne minimalne standarde** za obravnavo vseh prosilcev in prošenj za azil v vseh državah članicah EU (znane tudi kot dublinska uredba), med drugim:

- Za obravnavo prošnje za azil je odgovorna prva država članica EU, v katero je vstopil migrant.
- Vsak prosilec za azil ima med obravnavo prošnje **pravico do zatočišča, hrane in osnovne oskrbe**. To je odgovornost države članice, ki prošnjo obravnava.
- Migranti lahko **za azil v EU zaprosijo samo enkrat**. Če njihovo prošnjo ena država članica zavrne, ta oseba ne more zaprositi za azil v nobeni drugi državi članici EU. To se preverja tako, da se prstni odtisi vsakega prosilca za azil vnesejo v zbirko podatkov Eurodac.

Evropska unija je v odziv na nenaden in nenadzorovan pritok migrantov v letu 2015 sprejela več ukrepov, med drugim sporazum s Turčijo in nekaterimi tretjimi državami, da bi preprečila prihod migrantov v EU. Od takrat je število novih vstopov v EU padlo. Dogodki v letu 2015 in pozneje pa so vseeno obremenili azilni sistem mnogih držav članic in schengensko območje. Izkazalo se je, da je potrebna reforma skupnega evropskega azilnega sistema. To je težavna naloga, ker se države članice ne strinjajo, kako naj bi se je lotili.

Uporabne povezave:

- tukaj so na voljo najnovejši podatki o svetovnih migracijah: www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html
- infografiko Evropskega parlamenta s podatki o Evropski uniji in migracijah najdete na naslovu www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/migration/public/index.html?page=intro
- skupni evropski azilni sistem je pojasnjen na tej strani: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum_en

KORISTNE POVEZAVE

- V tem videoposnetku (iz leta 2015) je v manj kot šestih minutah pojasnjeno, kako deluje Evropski parlament (jezik lahko izberete v zgornjem levem kotu strani): www.europarl.europa.eu/programme/others/how-it-works-the-european-parliament. Če imate po vaji dovolj časa, lahko predvajate ta videoposnetek. Po ogledu lahko z učenci razpravljate o podobnostih in razlikah med vajo in resničnostjo. Opomba: videoposnetek je nastal leta 2015 in od takrat je bilo nekaj sprememb. Kljub vsemu lepo pojasni delovanje Evropskega parlamenta.
- Več o delovanju Evropskega parlamenta najdete na naslovu www.europarl.europa.eu/about-parliament/sl/organisation-and-rules/organisation.
- Redni zakonodajni postopek je v resnici bolj zapleten, saj Evropski parlament in Svet Evropske unije predlog dobita v prvo, drugo in včasih celo tretje branje. Vizualni prikaz in podrobna razlaga postopka sta na voljo tukaj: www.europarl.europa.eu/about-parliament/sl/powers-and-procedures/legislative-powers.

